

**Літвінова О.О.**

*студентка,*

*Полтавський юридичний інститут*

*Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

## **ЩОДО ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД**

На сучасному етапі розбудови українського громадянського суспільства та демократичної держави одним із основних національних пріоритетів України є курс на європейську інтеграцію. На засіданні Уряду України 1 квітня 2014 року було схвалено Концепцію реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні, основною ідеєю якої є децентралізація влади в країні, суттєве розширення повноважень територіальних громад, зміна системи управління на обласному та районному рівнях. Концепція є консенсусним рішенням і була попередньо погоджена з усіма обласними та міськими радами, асоціаціями органів місцевого самоврядування, іноземними та українськими експертами, а також схвалена Радою Європи як перший крок на шляху проведення реформи місцевого самоврядування в Україні.

Вибір стратегічного курсу на європейську інтеграцію вимагає нових підходів у регулюванні суспільних процесів. Особлива роль у цьому належить управлінню на місцевому рівні. В Україні докладаються зусилля для його організації та ефективного функціонування у державно-владних відносинах. Але функціонування вітчизняного місцевого управління, форми, методи, стиль здійснення не відповідають європейським стандартам організації життєдіяльності на місцевому рівні, вимогам з децентралізації державного управління, засадам формування демократичного ладу в суспільстві [2, с. 2]. Для оптимізації своєї діяльності органам місцевого самоврядування необхідна підтримка громадськості, ефективний зворотній зв'язок між ними та суспільством. Накопичений в Україні досвід активної співпраці місцевих органів з громадськістю ще не став постійною практикою в їх діяльності. Безумовною складовою ефективного діалогу влади та громадськості, як засвідчує зарубіжний досвід, повинна виступати нормативно-правова база, де передбачається обов'язковість залучення представників громадськості до розробки і реалізації

управлінських рішень на місцевому рівні, створення та функціонування безперервної системи навчання та підвищення кваліфікації не тільки посадових осіб органів влади, а й керівників та членів громадських рад і комісій, представників волонтерського руху [3, с. 1, 5]. Такі здобутки були відображено у досвіді органів місцевого самоврядування США, які використовують різноманітні форми зв'язку з громадськістю, так як: громадські рад, волонтерська діяльність, наглядові ради тощо.

Також у контексті реформування місцевого самоврядування Україні може стати в нагоді також досвід Литви. Система місцевого самоврядування Литви є досить простою та гнучкою, оскільки країна не має значної за масштабом території, характеризується досить однорідним складом та порівняно невеликою кількістю населення. Зазначена реформа мала на меті зменшення витрат бюджетних коштів, рівня бюрократизації в цій системі, а також подальшу децентралізацію влади. Використання литовського досвіду з одночасним урахуванням умов та особливостей розвитку вітчизняної системи публічного управління може стати поштовхом для пошуку ефективного балансу централізації та децентралізації влади в Україні, встановлення необхідного обсягу та діапазону повноважень органів місцевого самоврядування з урахуванням ресурсного та іншого потенціалу територій, забезпечення достатнього рівня фінансування та можливостей для поповнення місцевих бюджетів в обсязі, необхідному для задоволення потреб та надання широкого спектру публічних послуг місцевому населенню [5, с. 268-270]. Шведська модель самоврядування також є авторитетною у світі. Від 1999 р. у Швеції існує 289 муніципалітетів. Злиття адміністративних одиниць позитивно позначилось на місцевих фінансах та управлінні, але негативним наслідком цього процесу стало зменшення кількості обраних народних представників [4, с. 3].

Важливо відмітити, що у ряді зарубіжних країн законодавством передбачено порядок дострокового відклику депутатів місцевих представницьких органів за допомогою голосування виборців. А характерною особливістю муніципального управління Мексики є те, що представники і радники муніципалітетів, обрані прямим голосуванням, не можуть бути переобрані на безпосередньо наступний строк. Посадові особи органів місцевого самоврядування, призначені на посаду незалежно від її найменування, не можуть бути переобрані на безпосередньо наступний строк навіть на іншу

посаду у цьому муніципалітеті [1, с. 130]. Вважаю, що така практика буде корисною для системи місцевого самоврядування України, особливо у наш час, коли спостерігається тенденція до оновлення влади як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях.

Наразі все більше говориться про децентралізацію влади та делегування повноважень. Під час делегування повноважень акцент робиться на передачу тому чи іншому органу влади можливості виконувати рішення без безпосереднього контролю з боку вищих органів влади. Ця форма децентралізації поширюється тільки на виконання певних конкретних завдань, а не на всі види діяльності. Привабливість даної форми децентралізації полягає в тому, що таким чином можна уникнути контролю з боку регулюючих урядових органів та забезпечити більш гнучке управління.

Загалом, системи місцевого самоврядування більшості європейських країн тяжіють не до самоврядування у його класичному вигляді, а до децентралізації державного управління, що дозволяє поєднати переваги самоорганізації громадян, які становлять населення певної адміністративно-територіальної одиниці із місцевим державним управлінням. Цим самим стане можливим поєднати професіоналізм та обізнаність муніципальних службовців із прагненнями та потребами населення певної адміністративно-територіальної одиниці, та буде реалізовано можливість доцільного та ефективного управління наявними ресурсами для найбільшого сприяння потребам населення.

### **Список використаних джерел:**

1. Величко В.О., Будакова В.І. Проблеми реформування місцевого самоврядування в Україні та світовий досвід // Форум Права. – 2013. – № 1. – С. 127-133.
2. Дробот І.О., Шуляр І.В. Реформування систем місцевого управління: зарубіжний досвід // Вісник НАДУ. – 2012. – № 3. – С. 1-10.
3. Ковалевич І.П. Зарубіжний досвід залучення громадськості до формування та реалізації місцевої політики // Теорія та практика державного управління. – 2009. – Вип. 2 (25). – С. 1-2.
4. Копил Б.К. Досвід реформування місцевого самоврядування в країнах Європейського союзу // Держава і право. – 2010. – № 6. – С. 1-4.
5. Петришин О. Система місцевого самоврядування в Литві: перспективи використання досвіду в контексті муніципальної реформи в Україні // Вісник НАПУ. – 2013. – № 3 (74). – С. 265-271.